

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Der HH. Maeghden Die Van Christvs tijden tot dese eeuwe Inden Salighen Staet Der Svyverheydt inde Wereldt gheleeft hebben

Rosweyde, Heribert

T'Antwerpen, 1626

14. April. Het leven vande H. Liduvina, Mag. an. 1433.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43129

H E T L E V E N

V A N D E

H. L I D V W I N A

14. APRIL.

A. 1433.

M A G H E T.

Angesien dat d'ellenden van 't leven der menschen soo veel ende groot zijn/ en dat de verduldigheyt soo noodigh is om die te verdryghen; soo sal 't seer goet ende wel ten prooofte wesen/ dat wy beschryven 't leven van de heplighe Maghet Liduwina: want sy is eene waerachtighe voorbeeldinghe gheweest van eene langhe doot in hare siekten ende pijnen/die sy gheleden heeft/ een seltsaem en sonderlingh exempel van verduldigheyt/ ende eene overghebinghe inden wille des Heeren.

*Beschreven
door Ioan.
Brugman.*

Dese Maget was geboze in het Graefschap van Hollandt van arme ouders/maer deughdelijcke/die vrienden Godts waren. Haren vader was ghenaeamt Petrus/en hare moeder Petronella; vande welcke na acht sonen die sy hadden ghehadt/ Liduwina wiert ghebozen:welcke van haer geboorte af scheen van Godt vercozen ende bemint te zijn: want zijnde maer seven jaren oudt ende seer schoon/ begonst sy den Heere hare ziele en lichaem toe te eyghenen/ ende te laten varen de tijdt-kortinghen ende ghenuchten van d'andere dochterkens haers ghelijcke:als sy nu twaelf jaren oudt was/ ende haren vader haer wilde houwelijcken / ghemerckt sy van veel ten houwelijck gheepscht wierdt om hare schoone gaven die sy hadde/ soo bleef sy volstandigh / ende ontsoegh haren vader vande moeyte; hem te kennen ghewende/dat sy geenen sterffelijcken man trouwen en soude: ende indien men haer gheweldt aen dede / dat sy onsen Heere bidden soude / dat hy haer soo leelijck wilde maken/ dat haer niemant en soude begheeren / noch op haer aensicht sien. Hier mede lieten haer hare ouders met vreden / ende Godt nam haer tot synen laste/

*Het vaderlandt van
Liduvina.*

*Seven jaren
oudt zijnde
offertse haer
den Heere.*

*Sy en begheert niet
te houwelijcken.*

M i j

o m

om haer te volmaecken / ende te oeffenen met de pijn ende onghewallen / ende haer in sijne kercke te stellen vooz eene patroonerse van verduldigheyt ende volherdinghe in sijne liefde.

Sp breekt een ribbe ende wordt ongeballigh.

Sp en eet in 30. jaren soo veel niet / als een ghesont mensch op dyp daghen soude eten.

Hare groote siekten en onghewalligh. pdr.

Als sy nu ontrent vyfthien jaren oudt was / ende op eenen winter schē dagh stont en sagh / hoe d'andere dochteren ober het ys liepen (na de ghewoonte vanden lande) soo viel eene van die op haer; soo dat sy op het ys nederbiel / ende dooz den val eene ribbe brack: waer upt haer veel ende vreeselijcke onghewallen oberquamen / gelyck wy hier na sullen segghen: want de medecynen en chirurgynen deden al verlozen arbeydt; ende hare arme ouders verdeden het luttel goets dat sy hadden / om haer te doen ghenesen: maer haer oberquamen soo veel onghewallen d'een vooz / ende d'ander na / dat het ongelooftelick schijnt te zyn / dat 't lichaem van een mensche die soude konnen verdraghen; 't en hadde geweest dat de hant des Heeren (die haer die toefont) haer hadde bewaert / ende haer 't leven onder soo veel dooden behouden. Men konde wel bemercken / dat sy by mirakel leefde; want sy en at op 30. jaren soo veel broodts niet / als een ghesont mensche op dyp daghen soude geten hebben; noch sy en sliep op alle desen tijdt niet soo langhe / als een ghesont mensche op dyp daghen soude behooren te slapen: ende hoemen meer meesterde / hoe sy haer qualijcker bebont: ende hoe wel dat sy de medecynen nam / om dat het niet en soude schijnen / dat sy Godt wilde tenteren; nochtans wist sy wel / dat die haer niet en souden helpen / ende dat sijne machtighe handt alleen / die 't haer toefont / haer konde ghenesen. Sy konde qualijck eenigh lidt verdoeren / sy sleppte haer lichaem cruppente op handen ende voeten: sy en konde niet eten dat haer wel beviel: maer ghelyck de bevruchte vrouwen vromde lusten hebben / soo creegh sy lust om te drincken stil-staende water: sy en konde niet slapen: ende hier na quam haer een gheswil in haer binnenste / upt welcke quamen soo veel groote ende schroemelijcke lusen / dat niemant haer sonder grouwel ende medelijden en konde aensien; niettemin al waren die soo leelijck / nochtans en stoncken sy niet. Sy wierdt gheslaghen met het vper van S. Antonius; ende teirde haer upt tot de beenderen toe; haren rechte arm ende schouwere was heel verrot ende gheschepden vanden

vanden lichame: haer hoofdt was gequelt met soo grouwelijcke pijnen / oft daer naghelen door ghesteken hadden tot het booz-hoofdt ende wijnbrauwen toe; hare ooghen/hare tanden/hare keele/en bykans elck lidt hadde verscheyden ende besondere pijnen : sy wierdt soo veel bloedts quijt upt haren mondt / upt haren neuse / door hare ooren / ja oock upt hare ooghen / dat een ieghelijck verwondert was: sy spouwde upt haren mondt soo veel roodt waters / dat twee mannen qualijck konden dragen het ghene dat sy op een maent hadde upt gespogen. Wat sal ick seggen van de wonden ende pijnne vande loose en leber / van den steen / ende van haer inghelwant / dat haer uptquam / ende sy booz hare ooghen sagh ? wat van de kortsen / die haer ghedurighlijcken quelden? om dat daer in gheheel haer lichaem niet een lidt en soude zyn / dat niet ghequelt ende beschadicht en soude zyn met sijne eyghene ende besondere pijnne. Met dit leven (indien het een leven ende niet beter eene langhe ende deirlycke doodt en moet ghenoeemt worden) leefde dese H. Maghet achtendertigh jaren arm / alleen / verlaten / ende niet wettende tot wien haer keeren / dan tot den selven Heere die haer benauwde / ende haer alleen konde vertroosten. Ende om haer meer te beproeven ende te supveren / ghelijck een yser in den fornysse / by dese onghewallen quamen noch andere : want alsoo sy van doen hadde wat smouts van eenen capoen / tot een plaester diemen booz haer moeste maken / ende sy het selve booz eene aelmoesse badt aen een rijck man / die veel capoenen bereypt hadde tot een maectijdt. soo wepgherde hy 't haer te gheven; hoe wel dat al het ghedogelte / dat hy bereypt hadde / ghevonden wierdt verrot te zyn op den dach van de maectijdt. Andere ooc niet min onbeleest en wreet verbolghden haer / haer houdende booz eene bedriegherisse / tooveraerisse / ende eene vrouwe van quaet leven : ende het ghene dat het alderswaerste is / onsen Heere ontrock haer somwijlen sijne handt / ende liet haer in dese zee van tozmenten sonder troost / ghelijck een schip sonder stierman ende roer. Op d'eerste vier jaren / ghelijck sy eene swacke vrouwe-persoone was met ongeloofelijcke benauwtheden ende pijnen der herten : ende alsoo de vrouwelijcke kranckheydt eenighe verlichtinghe soeckt in soo groote pijnen / soo en vont sy die niet; tot dat Godt tot haer sont eenen eerweerdighen Priester ghenaeemt Joannes Por.

M iij

Desen

Sp leeft 38.
jaren in dit
ellendigh
leven.

Sp wordt
valscheelijck
ghelastert.

Het lijden
Christi ende
der Martelaren
eene
remedie in
sieckten.

Sp ont-
fanght het
H. Sacra-
ment met
veel tranen.

Sp wordt
in vry plaet-
sen ghelouwt.

Desen besocht haer / ende verklaerde haer / dat sy in dit
leven gheenen anderen troost en konde vinden / dan
inde aendachtighe ende ghedurighe overpepsinghe van
de bittere pynen / die den Hone Godis gheleden heeft
aen het Cruys voor onse sonden : ende daerom ver-
maende hy haer / dat sy soude laten varen alle ghemeyn-
saemhepdt ende hanteringhen van andere vrouwen ;
ende dat sy haer soude bekommeren niet dieckwijls / te
overpepsen de toymenten / die de heylighe Martelaren
om den naem van Christus hadden gheleden / ende hoe
sy versaeckt hadden de rijckdommen / wellusten / ende
alle ydelheden der werelt / ende Christo alleen had-
den aenghehanghen / die alle hun goet was / ende de
rijckdommen / goederen / eere / ende blijdschappen / die sy
door desen middel hadden verwoyden : ende aldermeest
dat sy soude overpepsen dagh ende nacht de toymenten
vanden Coninck / ende de glorie van alle de Martela-
ren ; ende dat sy altoos soude ghebestight zijn aen sijn
Cruys / ende in sijn herte / dat niet liefde ontsteken zijn-
de / soo veel voor onse sonden heeft gheleden. Hy vrocht
haer oock het H. Sacrament ; ende als hy het haer gaf /
seyde hy tot haer : Tot noch toe hebbe ick u vermaendt /
dat ghy altoos soudt ghedachtigh wesen het lijden van
Christus onsen Verlosser ; nu kompt hy u sel ver besoe-
ken / ende vertroosten. De H. Maget dese woorden hoor-
rende / begonst veel tranen te storten / het welck vyftien
daghen lanck duerde sonder dat sy die konde wederhou-
den : ende haer venant herte wierdt soo versterckt en
vertroost / dat sy van doen voordt - aen anders van Godt
niet en begheerde / dan dat hy hare pynen soude ver-
meerderen.

Op enen tijdt / als daer in dit landt eene pestilentie
regneerde ; biddende onsen Heere / dat hy als een goeder-
tieren vader sijne gramschay van dat volck wilde kee-
ren / welke al waren 't sondaren / nochtans sijne kin-
deren waren / en dat hy hen wilde kastyden ; soo besocht
haer onsen Heere met twee wonden / d'ene in de kele /
ende d'andere op de sijde van 't herte ; ende begheerende
de derde ter eeren van de alder-heyligheste Wypvuldich-
hepdt / kreegh sy eene onder het decksel van de ooghe /
van welke de twee stoten / en de derde behiel sy gheheel
haer leven. Al was de verduelichepdt van Liduwina
groot / soo en was hare liefde niet minder ; die sy wel
bewees

bewees tot hare moeder ende den armen. Want alsoo hare moeder in haer doodt-bedde lagh / ende seer benauwt zijnde / hare dochter badt / dat sy Godt vooz haer wilde bidden; aenghesien sy alsoo gherust en met goedit betrouwen soude sterben: soo antwoorde sy / dat sy haer gaf ende schonck alle den arbeydt / pijnen / wonden / toezementen / waken / ghebeden ende deughdelijcke oeffeninghen / die sy tot dien ooghenblich toe hadde gheleden: en hare moeder Petronelle stierf seer blijdelijck met dese gifte / die hare dochter haer hadde ghedaen. Maer de H. dochter latende haer vooz-staen / dat sy op een nieuwo moeste wercken / om dat sy haer goet aen hare moeder hadde ghegheben; sochte eenen dicken riem oft gordel / ghemaect van peerts-hapz / die wel rouw was / ende hier mede gorde sy haer slay ende uyt-gheteirt lichaem / ende droegh dien tot dat sy stierf.

Sy bewees dese liefde oock tot den armen; want alsoo hare moeder haer hadde achter-ghelaten sommigen huyf-raedt / soo vercocht sy den selven / ende gaf den armen 't gelt; ende dit dede sy oock met 't ghene dat het de voot volck haer gaf / 't welck sy den behoefstighen uytdeplde / al was sy 't die 't meest van allen behoefde / ende d'armste was: want hoe-wel de H. Maghet verborzen ende ghestreckt lagh op haer arm beddeken / ende was ghelijck een tafel der pijnen / ende uyt het ghesichte der werelt; nochtans het schijnfel van soo veel uyt-nemende deughden ontdeckte / ende openbaerde haer vooz de Godt-vruchtige menschen / die quamen sien dit schouwspel van onse kranckhepdt / ende menschelijcke ellende / die soo onthaelt ende ghetoest was van Godt. Margarita Gravinne van Hollandt quam haer besoecken / ende was verwondert te sien in soo groote armoede en verclatinghe des lichaems / soo grooten schat ende hemelschen gheest. Joannes Hertoghe van Beperen quam som-wylen onbekent / ende gaf haer te kennen saken sijne conscientie aengaende; ende daer quamen oock andere triffelijcke personagien / ende hielpen haer met hunne aelmoessen / die sy (soo wy gheseyt hebben) uyt-deplde onder d'armen. Het was eene wonderlijcke sake te sien eene vrouwe soo over-ballen van pijnen en weedommen / soo clepne sorghe vooz haer-selven draeghende / ende haer bergetende; ende nochtans soo sorghevuldigh vooz de nootsakelijckheden van andere. Sy

M b

was

Sy gheeft
hare moe-
der alle ha-
re verdien-
sten.

Sy gheeft
den armen
al dat sy
heeft.

Het bleesch
ende wijn
en vermin-
dert niet.

De bozse
Godts is
altijt vol.

Hare groot-
te verbul-
dighejdt in
onghelijck.

was sorgbaldigh om de weduwen ende weesen / vren-
delinghen ende siecken by te staen / ende upt desen ar-
men / cleppen / ende ellendighen hoeck voor- sagh ende
hielp sy de nootsakelijckheden van veel menschen ; ende
onsen Heere vereerde haer dickwijls door mirakel. Haer
wierdt ghegheben een vierendeel van eene koe / ont on-
der den armen te deplen ; sy dede dat siedende / ende bedep-
ten onder dertigh hupf-ghesinnen : maer den pot bleef
vol ende onghemindert. Daer was eene armie vrouwe /
die ghequelt was met de vallende sieckte : aen de wel-
ke sy wat wijns gaf ; waer-mede sy hare drooghe ende
ghecloben lippen pleegh nat te maken / ende het vatken
daer den selven inne was / wiert verbult met seer goeden
wijn. Enen haren broeder ghenaeamt Guiliam stierf /
belast met kinderen ende schulden. Liduwina socht ee-
nighe aelmoessen om de schulden te betalen ; sy dede
die in eene bozse / ende seyde tot eenen haren nebe / dat
hy daer upt soude nemen soo veel gelts als hy van doen
hadde / om de schulden van haren broeder te betalen.
De schulden wierden upt de bozse betact / ende hoe-wel
sy inde bozse maer acht ponden ghedaen en hadde ;
nochtans schoten daer meer als viertigh ponden over /
die Liduwina alle dede gheben aen andere armen : ende
daerom noemde sy dese bozse / de bozse Godts. Op ande-
re tijden wierdt sy mirakeluselijck vanden hemel voor-
sien. Ende ter-wijlen dat haren vader Meeter noch leef-
de / al-was hy seer arm ende ongeballygh / nochtans en
wilde hy niet hebben vande aelmoessen / die aen sijne
dochter ghesonden wierden / segghende / dat het waren
verdiensien van maeghschap ende bloedt. Maer door
dese onthoudinghe voor- sagh Godt hem / en hy wierdt
onder-houden door de mildtheydt van Guilielmus
Grave van Hollandt / die hem jaerlijck gaf 't ghene
hy van doen hadde.

Liduwina was seer oodmoedigh / bekennde hare
clepne ghebreken / die groot achtende / haer een tegelijck
onder-worpente / ende begheerende clepn gheacht te
worden. Den Heere gaf haer oorsaken om te verdienen /
sonderlinghe met eene hupf-vrouwe van haren broeder /
die qualijck ghemaniert / clay-achtigh / ende ongetijgh
was : ende met eene andere haers ghelijcke / die tot haer
veel spytighe ende onnutte woorden seyde : ja haer oock
in 't aensicht spouwde ; waer door de H. dochter haer
gheensins

gheensints en beroerde. Men vzaeghde haer / waerom
 sy soo vrel van haer verdoegh? Sy antwoorde: Dat
 haer niet mijne verduydinghe te verbeteren: ende om
 dat sulcke lieden stoffe van deught gheben aende ghene
 die 't van doen hebben / oock upt vzeese van hen gheen
 oorzake van meerder rasernge ende beroerte te geben.
 Sy hadde eenen grooten af-keer vande ghene die mit-
 mureerden / sy vermaende de seligheusen dat sy ghe-
 hoorzaam souden wesen / aengesien dat de gheoorzaam-
 hepdt grooten loon van Godt verwerft; en dat Godt/
 om ons de selve te leeren / mensch gheworden was /
 ende was gheoorzaam tot de doot des Cruys toe.
 Sy leerde oock / dat de plaetse den mensch niet altoos
 hepligh en maect / om dat hy / waer hy oock gaet / altoos
 sy-selven mede-draeght; en dat haer niet goet en dochtē
 te zyn de veranderingen van eenige seligheusen / die sy
 veroorzaeckt ende ghedaen hadden met hunnen eegen
 wille. De wereltsche vermaende sy tot de vzeese des
 Heeren / ende tot onderhoudinghe synder gheboden ende
 der hepligher Kercken: de vrouwen ende ambachts-
 lieden / dat sy noyt ledigh en souden zyn; aengesien de
 ledigheyt eenen grooten strick des duivels is / om de
 zielen te vanghen. Sy was soo wel te vreden met hare
 armoede en ellende / dat haer cleyn hupsken haer docht
 te wesen een Conincklyck paleys; het hapsken cleedt en
 een kostelijcken gordel; haer rotte sweiringhen juwe-
 len; de pijnen wellusten; de tranen een lekker gherechte;
 ende de woymen die upt haer lichaem quamen / peirlen
 ende kostelijcke jonsten Godts. Haer wiert ghevzaeght
 oft sy hadde 't ghene haer noodigh was om te leven; sy
 antwoorde dat haer overschoot. Die hare armoede wi-
 sten / seyden hier op: Hoe kont ghy dat seggen? Sy seyde:
 Hem schiet ghenoech over / die te vreden is met 't ghene
 dat hy heeft.

Maer wat wonder is 't dat sy / die soo gheholpen en
 onderhouden was van Godt / van de doornen roosen
 pluckte / ende van pijnen ende werdommen vernoegin-
 ghen? Sy verkeerde seer ghedurighlyck / ghemeynsaem-
 lyck / ende vziendelijck met haren Enghel haren bewaer-
 der; hy openbaerde haer dickwyls; hy verblidde haer
 alleen met sijn gesichte / en verdoef de duysternissen van
 haer benauwt herte: en sy-selve seyde / dat de meeste tor-
 menten haer licht waren / ende die niet en ghevoelde /

Der manin-
 ghen aen
 verscheppen
 persoonen
 by haer
 ghedaen.

Sy is ghe-
 meynsaem
 met haren
 Enghel hare
 bewaerder.

als

als sy 't aensicht vanden Enghel sagh. Wat sal dan zyn het aenschyn van Godt? Hy openbaerde haer veel verborgnen ende toe-komende dinghen: hy droegh haer somtijden inden gheest te Jerusalem/ om dat sy soude sien en aen-bidden die HH. plaetsen/ geheplight door het lijden van Christus onsen Saligh-maker. Hy toonde haer d'eeuweghe pijnen/ die de verdoemde/ ende de zielen in't baghepper lijden op eenen gesetten en vercheyden tijdt (na de mate van hunne schulden) tot welcke dese H. Maget seer deboot was; ende sy leedt in haren persooone groote tormenten om sommighe te verlossen / die haer vertoont oft bevolen wierden/ welcke haer daer na bedancchten. Boven den Enghel haren bewaerder openbaerden haer veel andere Enghelen in menschelijcke ghedaente: sy sprack met hen / ende noemde hen met hunnen naem: en sy verclaerden haer / wiens bewaerders sy waren. Den Heere der Enghelen selve was haer jonstigh in sy-selven/ ende druckte in haer sijne Goddelijcke wonden; op dat de ghene die in haer lichaem leedt soo veel en groote pijnen / en in hare ziele inwendelijck ghevoelde de pijnen die haren soeten bruydegom gheleden hadde in sijn alder-heplighste lijden/ soude met uytwendighe teekenen ende wonden meer na 't leven vertoon den de selve passie des Heeren. Maer om dat sy ootmoedigh was/ en vreesde dat die uytwendige wonden soudent moghen oorsake zyn van eenighe inwendige ydelheyt en glozie voor 't volck/ soo badt sy onsen Heere/ dat hy wilde wech-nemen d'uytwendighe teekenen/ en binnen in haer herte laten de pijnen van die wonden / om dat sy alsoo soude ghenieten de vrucht ende glozie van 't Cruys/ ende ontflaghen zyn van den lof ende ydele glozie; en dit gebeurde in 't 17. jaer van hare kranckheyt.

Onsen Heere openbaerde haer op eenen anderē tijdt/ ende brocht haer eenen krans van bloemen / hoe-wel den selven niet volmaect en was: maer daer ghebrack een deel aen om heel volkomen te zyn: ende hy seyde tot haer: Dochter/ het betaemt dat desen krans volmaect zy. Daer quamen vier soldaten in haer huys/ sy spraken haer qualijck aen / ende tracteerden haer noch qualijcker; sy namen 't haer al/ tot haer deksel van haer bedde/ ende quetsten haer: ende hier mede wiert den krans volkomen/ dien sy inde handen van Christus hadde gesien. Sommighe / die haer besochten / bemerkten / dat

Haer openbaeren veel andere Enghelen.

Onsen Heere druckt in haer sijne heplighe wonden.

Sy ontfanght den bloemkrans van onsen Heere.

dat sy van Godt besocht ende vertroost wierdt: ende soo-men 't haer seyde / andtworde sy: Broeders / 't is waer / dat het hondeken Liduwina niet langhe en soude kunnen leven sonder de broeckens / die gheballen sijn van de tafel van mijnen Heere.

Eenen haren broeder stierf / ende sy was seer droebe om sijne doot; welcke droefhepdt haer dede verliesen eenighe onthalinghen ende hemelsche ghenuchten die sy hadde: dit wiert eenen H. Fremijt gheopenbaert / ende hy waerschouwde dat de heplighe Liduvvina: waerom sy / als haren vader stierf / soo droebe niet en was. Waer uyt-men bemerckt / hoe supber den Heere sijne dienaers wilt hebbē van alle onvolmaecte ende over-tollighe gheneghentheden / hoe-wel dat sy oock natu-relijck sijn / ghelijck is de doot van sijnen eyghen broeder.

Onsen Heere verlichtede haer oock met de gabe der propheten; ende sy wiste wat sy in hun herte verbor-ghen hadden die tot haer quamen / al oft sy 't in hunne herten hadde ghelesen. Daer waren inde habene som-mighe scheyen om af te varen: sy raedde eenen schipper / die haer quam besoecken / dat hy dien dagh niet t'scheye en soude gaen / al waer 't dat d'andere af-staken. D'an-dere voeren uyt de habene / met den anderen geckende / om dat hy soo goeden tijt liet vooz-by-gaen om te varen: maer sy vielen in handen vande zee-roovers / die hen be-roofden: en den anderen voer uyt de habene des anderent daeghs; en sijne repse sonder schade volbrocht hebbende / quam wel geladen t' huys. Sy gaf te kennen eene vrouwe / die eene eerlijcke vrouwe wilde sijn / dat sy oneerlijck leefde: ende sy openbaerde aen eenen grooten Heere in 't heymelijck groote sonden / die hy gedaen hadde; ende hy bekende en betwende die / ende beterde sijn leven. Daer quamen tot de H. Maget verscheyde personen om hul-pe te begheeren van hunne onghewallen. Ender andere quam eenen Regulier / ende seyde tot haer; dat sy Godt soude bidden / dat hy van hem wilde nemen 't ghene dat hem meest in hem mis-haeghde / ende sijne saligheyt be-lette. Dese Regulier hadde eene schoone / clare ende klinckende stemme / en songh met eene ijdele glorie: ter-stont als Liduvvina vooz hem badt / soo wiert hy heesch ende sonder stemme. Hy en wiste niet van waer hem dese heeschept quam; hy dede hem meesteren: maer als

Hy hees-
de gratie
der prophe-
ten.

Eenen Re-
gulier words
heesch int
singhen om
sijne pdele
glorie.

den

den mederſyn wiſſe / wat daer gheſchiedt was tuſſchen hem ende Liduwina / ſeyde hy : Indien 't alſoo is / ſoo moghen Hippocrates ende Galenus deſe ghenefinghe wel verlaten.

ſy wierdt dickwijls op-getrocken in den gheest: ende het ghebeurde eens / dat by haer was een kleyn kaffoir met byer / ende ſy verbrande haer vleesch ende een deel van eene ribbe : ende die by haer waren / wierden 't eer ghewaer dan ſy 't gheboelde . De ure van hare doot wierdt haer gheopenbaert : ende om haer te beter tot de ſelbe te bereyden / badt ſy bergiffeniſſe aen de gene die by haer waren / indien ſy hen in eenighe ſake vertoymt hadde . Op den Paech-abont openbaerde in haer camer

Christus
met de Heylighen komt
by haer en
troost haer.

I E S U S Christus, ende ſyne alder-heylighſte Moeder met den chooz der Apoſtelen. Christus onſen Heere vertroostede haer / ende ſalſde haer lichaem met eene koſtelijcke ſalve / die ſoo wel rieckende was / dat ſy des anderen daeghs van haer gaf eenen hemelſchen geur. Op den derden Paech-dagh badt ſy / dat-men haer alleen laten ſoude / met een kleyn kindt / dat van haer maeghſchay was; ende begaf haer tot een diep ghebedt / vriedelijcken met den Heere ſprekende; ende hare pijnen vermeerderden ſoo / ſonderlinghe de pijn der borſte / dat ſy niet meer en vermochte. ſy kreegh eene brakinghe / door welcke ſy upt-wierp een deel der galle; ende doen quamen eenighe perſoonen van de ghene die ghemeynlijck by haer waren / ende haren biecht-vader / die van 't kindt gheroepen waren / in haer kamerken; en vonden haer doot / ende ghegozdt met dien ſtraffen gozdel van peerdts-hay; door welcken daer nae de duyvelen upt de lichamen verdraben wierden.

ſy ſterft.

Haren gozdel
verdrift
de duyvelen.

Daer gheſchiedden op verſcheyden plaetsen openbaringhen van hare glozie / ende van de heerlijcke ontfangheniſſe / met welcke hare ziele ontfanghen hadde gheweeft in 't hemelſch hof der Heylighen . ſy hadde langhen tijdt vooz haer oberlijden van den voozſeyden Heere Joannes haren biecht-vader begheert / dat hy niet en ſoude ghedooghen / dat-men haer lichaem naer haer doot op de aerde langh ſoude laten blijben : maer dat hy haer terſtondt ſoude doen kleeden / ende op de maniere als ſy hem hadde belaſt / begraven. Welck ſoo hy ſeer geerne wilde doen / hebben de regeerders der ſtadt 't ſelbe met ghewelt belet / die hy niet en konde wederſtaen.

derstaen. Sy hebben hem verboden op de verbeurte van alle sijn goedt / ende van sijn lijf te verliesen / dat hy se van de plaetse niet en soude laten wech draghen. Soo is haer lichaem tot den morghestondt op den woensdach blijven ligghen / op de ghewoonelijcke maniere ghekleet / ende in een kiste ghelept. Sy hebben haer doot lichaem gestelt ter plaetse daer sy by naer twintigh jaren in haer leven gheleghen hadde. Dit weerdich lichaem is gekleet gheweest op de maniere van de geestelycke Religiösen / te weten / met eenen wollen rock / die met eenen haren riem ghegozt was / ghelijck sy in haer leven op haer bloot lichaem ghewoon was te draghen : daer naer is op haer hoofdt gheset eenen ronden hoet / oft een ronde miter van francijn ghemaect ; waer op in 't ronde de gloriouse namen van IESVS en MARIA met swarten inckt waren gheschreven : daer by waren oock gheschildert veel herten / die met schichten ende pijlen waren doorschoten.

Alle dese dinghen tot hare begravenisse noodelijck / hadde sy veel jaren te voren ghereedt ghemaect : ende denckende altydt op de doot / heeft de selve by haer be- waert / volgende het seggen van den Propheet : Bereydt u ô Israel, om uyven Heere te gemoet te gaen : want den Heere sal komen / ende hy en sal niet vertoeven / met een ieghelijck loon naer wercken te gheven. Onder haer hoofdt (soo sy oock hadde begheert) is een seker sac- ken ghelept / ghevult met haere bloedighe tranen / die seer lieffelijck warē rieckende / de welcke sy roosen pleeght te noemen / die sy uyt hare ooghen door eene groote lief- de ende berouw des herten hadde ghestort. Dese tranen die metter tijdt uyt hare ooghen waren ghebloyt / ende op haer kaken gheronnen / heeft Heer Jan haren biecht- vader met haer andere versche tranen geweyckt / saecht ghemaect / ende soo af-ghetrabt ; ende in een saccken seer neerstelijck vergadert / die hy by hem in een supber kistken heeft bewaert.

Dese alder-oodtmoedighste Maghet hadde voorszeyt / dat sy als andere menschen met seer groote pijnē soude sterben ; ende dat ten tijde van haer doot gheen mira- kelen en souden gheschieden ; het welck soo oock is gheschiedt. Maer nochtans om dat Godt almachtigh de groote pijnē ende den arbeyt van sijne arme ende oodt- moedighe dienst-maghet niet en soude schijnen vergeten te hebben ; ende om dat hare loffelijcke patientie den menschen

Coerustin-
ghe haers
lichaems tot
de begrave-
nisse.

Amos 4.

Heeft bloe-
dighe tranen
vergadert in
een saccken.

Haer aenschijn
blinckt naer
haer doot.

menschen niet en soude onbekent blijven ; soo heeft het hem beliest den menschen met waerachtighe teekenen te thoonen / hoe seer dese Maghet is blinckende in den hemel. Want haer maeghdelyck aenschijn / 't welck was schouwende alle mannelijck ghesicht / om dat-se aen haren hemelschen brypdegom veel supberder soude schijnen / en gaf gheen doodelijck ghesichte oft schroom van hem ; maer was soo claer ende wit-blinckende / al oft het met wel-rieckende olie ende costelijcken balsam hadde bestreken gheweest ; soo dat dit het aenschijn van eenen ghestorven / oft van eenen begraven mensch niet en vergheleek ; maer scheen het aenschijn van een levendigh glozies mensch te wesen.

Sp versact
dooz hare
teghenwooz-
digheyt doz
personen.

Den boven-vermelden Heere Jan hadde dyp natuerlijcke susters / die met noch sommighe andere heerlijcke vrouwen dit weerdigh lichaem bewaerden. Dese zyn alle-gader / alleentijck van haer ghesichte ende teghenwoozdigheyt met sulck-eene lieflijckheyt verbult geweest / dat sy allen den tijdt / dien sy daer waren (te weten van haer af-lijvighheyt tot hare begravenisse toe) noch hongher / noch dorst / noch vaeck en hadden.

Groote affectie
ende
toe-loop tot
hare Reliquien.

Ma men wiste dat-se doot was / ende dat de mare van haer glozies lichaem wijdt ende breedt versprept was ; soo isser sulcken toe-loop van volck tot 't selve gheweest / dat het tot den midder-nacht toe duerde ; soo langh als sy boven de aerde onbegraven lagh : soo datter van diversche steden ende dorpen / als van Rotterdam / Delft / Leyden / den Briel / ende van meer andere om-liggende plaetsen soo veel menschen / om dit hepligh lichaem te sien / ghekomen zyn ; dat haer seker ghetal ober veel dupsenden niet moghelijck en is te kennen te gheben ; want de kinderen van dyp ende vier jaren met sulck-eene vperigheyt ende affectie derwaerts hebben gheloopen / dat sy oude lieden tot het besoecken van dese H. Reliquien hebben verweckt. Dese Maget hadde moghen segghen / waer 't dat-se gheleest hadde : Laet de cleyn kinderen tot my komen ; vvant alsulcken behoort dat rijcke Godts toe.

Marc. 10.

Ma dat dit volck in 't hups / daer het hepligh lichaem was / ghekomen was : ende om dat de kinderen te cleyn waren / ende het H. lichaem ober het volck niet en konden sien / veel van hen droevigh zynde / hebben gheropen : En sal ick de Maghet niet sien / om wiens-wille ick soo

soo verre ven ghekomen? daerom hebben de omstaenders hun op-gheheben/ op dat sy het aenschyn van de H. Maghet souden sien. En naer dat sy haer hadden ghesien/ hebben sy hun wederom naer huys ghesonden met eene aelmoesse van een witte-broodt. Waer dat noch meer te verwonderen is / daer is een seker vrouwe ghekomen met haer kleyn kindt/ dat een jaer ende dzy maenden oudt was : dit kindeken heeft sijn handen te samen legghende/ ende sijn aenschyn naer 't doodt lichaem keerende/ met sulck-eene eerbiedinghe en debotie sijn ooghen daer op gheslaghen/ dat de bewaerders ende die de sorghe van het hepligh lichaem hadden / dit siende ende verwondert zijnde/ tot weenen beweeght wierden.

Dooz het groot lijden dat dese Maghet verdroegh/ en dooz de dickwylliche ghemeynschay / die sy met de Enghelen hadde / ende dooz dien dat sy soo seer met hemelsche saken was verkeerende; soo is sy tot sulck-eene supberhepdt ghekomen/ dat/ als sy noch levende was/ De H. Maghet is supber/ soo wel naer hare doodt als in haer leben. gheraeckt zijnde aen haer handen van eenighe ghebreckelijcke oft onsupbere menschen / sulck-eene sienelijcke blecken behaelde; dat de swartigheyt daer van tot twee ende dzy daghen in hare handen bleef / die daer naer in haer niet meer en zijn ghesien.

Doo oock is naer haer overlijden een dierghelijcke sake gheschiedt : want soo haer aenschyn naer haer doodt met sulck-eene claerhepdt (soo gheseyt is) was blinkende / is by haer ghekomen een seker vrouwe / die upt debotie haer oock quam besoecken ; de welcke met haren neus-doeck / dien sy in de handen hadde/ haer aensicht overstreeck : terstondt is haer maeghdelijck aenschyn dooz het raken van desen neus-doeck verdonckert gheworden. Waer dooz het is gheschiedt / dat als haer lichaem in de kercke was ghestelt / ende dat daer noch sommighe waren die 't selve seer geerne hadden ghesien/ ende versochten dat-men de kiste soude open-doen ; soo zijnder andere gheweest/ die dit boozseyde mirakel hadden ghesien / die 't selve uptterlijck hebben verboden; vreesende dat dit maeghdelijck aenschyn / dooz het aensien van sommighe onweerdighe menschen / noch eens moght verdupstert worden / ende dat daer dooz andere menschen souden gheschandalizeert worden.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

H
L
boo
fley
ner
end
had
gor
h.
der
ent
Pa
stor
wz
der
na
ren
eer
hal
ren
om
dje
ner
Lu
Ju
Ce
zu
de
de